

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

*Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

Серія: Педагогіка і психологія

№ 32 • 2010

УДК 371+15
ББК 74.00+88.40+88.840
Н 34

НАУКОВІ ЗАПИСКИ
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
Серія: Педагогіка і психологія
№ 32 · 2010 р.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського від 26 травня 2010 р. (протокол №10)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

В.І. Шахов – доктор педагогічних наук, професор (головний редактор)
М.І. Сметанський – доктор педагогічних наук, професор (заст. головного редактора)
Г.С. Тарасенко – доктор педагогічних наук, професор
Н.Г. Ничкало – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПН України
О.В. Сухомлинська – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПН України
Г.О. Балл – доктор психологічних наук, професор
Б.А. Брилін – доктор педагогічних наук, професор
Р.С. Гуревич – доктор педагогічних наук, професор
Н.Є. Мойсеюк – доктор педагогічних наук, професор
М.В. Савчин – доктор психологічних наук, професор
В.М. Галузяк – кандидат психологічних наук, доцент
М.І. Томчук – доктор психологічних наук, професор
О.В. Шестоपालюк – кандидат педагогічних наук, професор

Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: // Зб. наук. праць. – Випуск № / Редкол.: В.І. Шахов (голова) та ін. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2010. – 459 с.

Редактор: **О.М. Тіщенко**
Комп'ютерний набір: **Н.Р. Опушко**
Верстка: **В.П. Король**

© Автори статей, 20

ЗМІСТ

ПИТАННЯ ТЕОРІЇ

<i>Kijo Paweł</i> ZACHOWANIA ZDROWOTNE WŚRÓD PRZYSZŁYCH NAUCZYCIELI I PEDAGOGÓW.....	9
<i>Бобаль Н.</i> ПОНЯТТЯ КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У КУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ.....	15
<i>Гончаренко С.У.</i> ФЕНОМЕН ДОПОВНЮВАНOSTI – МЕТАПРИНЦИП ПЕДАГОГІКИ.....	20
<i>Гуревич Р.С.</i> НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	27
<i>Шестопалик О.В.</i> МОНІТОРИНГ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВНЗ.....	33
<i>Яцишин О.М.</i> ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ: МОТИВАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ТА ЗАСОБИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ.....	39

ДИДАКТИКА

<i>Байдацька Н.М.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ.....	44
<i>Богдановська Л.П.</i> РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	48
<i>Василенко Н.В.</i> ПОРУШЕННЯ ФОНЕТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ФОНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВИМОВІ АРАБСЬКИХ СТУДЕНТІВ.....	52
<i>Друзь Ю.М., Гусак Т.М.</i> РОЛЬ РОЛЬОВИХ ІГОР У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	56
<i>Клочко Н.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ВСТУПУ ДО ШКОЛИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	61
<i>Колядич Ю.</i> ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ У ВНЗ.....	68
<i>Малінка О.О.</i> ЕМОЦІЙНЕ НАСИЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЯК ОДНА З ПЕРЕДУМОВ УСПІШНОГО НАВЧАННЯ ЇХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	71
<i>Матвієнко М.І.</i> ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МОТИВАЦІЯ» В ТЕРМІНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.....	

<i>Новицька Л.І.</i>	МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ В АГРАРНИХ ВНЗ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	82
<i>Обшанська В.Д., Костюк Г.П.</i>	ЛІНГВОМЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА КОРИГУВАННЯ ПОМИЛОК СТУДЕНТІВ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	86
<i>Овчаров С.М.</i>	МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ.....	92
<i>Пивовар І.В.</i>	ЗМІСТ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ 6-РІЧНИХ ПЕРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСУАЛЬНІЙ МОДЕЛІ ПЕРВИННОЇ НАВЧАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ.....	97
<i>Коваль І.Є., Рябокоч О.В., Тищенко Л.Т.</i>	ІННОВАЦІЙНІ Й ТРАДИЦІЙНІ ЗАСОБИ САМОНАВЧАННЯ ІНШИХ МОВ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ.....	102
<i>Шахов В.І.</i>	МОЖЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ЛЕКЦІЇ У ФОРМУВАННІ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	105
<i>Шовковий В.М.</i>	МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ДАВНЬОГРЕЦЬКИХ ТЕКСТІВ З ВИСОКОЮ ІМПЛІЦИТНІСТЮ.....	110
<i>Янц Н.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	116

ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

<i>Авксентьєва Т.А.</i>	МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У «СПІЛЬНОТІ ДОПИТЛИВИХ».....	122
<i>Галузяк В.М.</i>	МОНІТОРИНГ ВИХОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	127
<i>Голова Н.І.</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	136
<i>Гурман А.В.</i>	ВЗАЄМОДІЯ З БАТЬКАМИ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ.....	141
<i>Кривошея Т.М.</i>	ГЕНЕЗИС КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗУМОВОГО ВИХОВАННЯ В ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ.....	146
<i>Крук С.І.</i>	АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПІДРОЗДІЛІВ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	152
<i>Лозинська Л.Ф.</i>	ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	160
<i>Мірошніченко В.І.</i>	СИНЕРГЕТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЯ У СИСТЕМІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ.....	

<i>Набока Б.С.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ.....	169
<i>Столяренко О.В.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПЕДАГОГІКИ У НИНІШНІЙ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІЙ СИТУАЦІЇ.....	174
<i>Шикова Ю.О.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ДІАЛОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ПЕДАГОГОМ ТА УЧНЕМ У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	179
<i>Янкович О.І.</i> ВИХОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	184

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

<i>Андрійчук Л.В.</i> РОЗВИТОК ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	189
<i>Барабаш-Тимофієва О.П., Удодова Г.М.</i> ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ.....	193
<i>Заболоцька Л.А.</i> КУЛЬТУРНЕ ВІДРОДЖЕННЯ: О.ПАВЛОВИЧ – ПРОВІДНИК ІДЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ.....	201
<i>Кошолан О.Ф.</i> РОЗВИТОК ПОЛЬСЬКОЇ ОСВІТИ НА ТЕРИТОРІЇ ПОДІЛЛЯ В ХІХ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.....	204
<i>Максимчук А.Л.</i> ВЧЕНІ-МЕДИКИ ПОДІЛЛЯ ХVІІІ-ХХ СТОЛІТТЯ, ЯК ОРГАНІЗАТОРИ МЕДИЧНОЇ СПРАВИ, МЕДИЧНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ ЗА КОРДОНОМ.....	210
<i>Мельник Ю.В.</i> ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ФЕНОМЕНУ КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ.....	216
<i>Паласевич І.Л.</i> ВПЛИВ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКІВ (ІІ ПОЛОВИНА ХХ СТ.).....	221

ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА

<i>Кубяк-Шимборска Ева</i> ВИХОВАННЯ МОЛОДІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИКЛИК – ПОЛЬСЬКА ДИЛЕМА.....	226
<i>Костенко Н.І.</i> ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ В ПРОФІЛЬНІЙ СТАРШІЙ ШКОЛИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	234
<i>Лобачук І.М.</i> ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВ НІМЕЧЧИНИ.....	238
<i>Романюк Л.П.</i> ВПЛИВ КУЛЬТУРИ ТА ОСВІТИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ТА США НА РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ ТА ОСВІТИ В ДЕРЖАВІ ІЗРАЇЛЬ.....	

<i>Чорний В.М.</i> ОЦІНЮВАННЯ МЕТОДОМ ПОРТФОЛІО В СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЦІ США.....	247
---	-----

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

<i>Василенко О.М.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ВІТЧИЗНЯНІ ЗАГАЛЬНООСВІТНІ ЗАКЛАДИ.....	252
<i>Волошина О.В.</i> КОРЕКЦІЙНА РОБОТА З ДІТЬМИ З СИНДРОМОМ ДЕФІЦИТУ УВАГИ ЯК НАГАЛЬНА ПОТРЕБА СУЧАСНОЇ ШКОЛИ.....	257
<i>Капітан О.І.</i> ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СВІДОМОЇ ДИСЦИПЛІНИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ-ІНТЕРНАТІВ ДЛЯ ДІТЕЙ-СИРИТ.....	261
<i>Капітан О.І.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ ІНТЕРНАТНОГО ТИПУ.....	268
<i>Сапогов В.А.</i> ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З СЕНСОРНИМИ Й ФІЗИЧНИМИ ВАДАМИ НА СТОРІНКАХ ENCYCLOPAEDIA AMERICANA.....	273
<i>Чайковський М.Є.</i> СТРУКТУРА І НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ ЦЕНТРУ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ВНЗ.....	277

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

<i>Бадюк Ю.В., Герасімова О.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВНЗ.....	283
<i>Білявська Л.О.</i> СТРУКТУРА ФАХОВОЇ ПРАКТИКИ, ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН.....	288
<i>Бондар С.П.</i> ОСНОВИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	293
<i>Герасімова І.Г.</i> ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ.....	300
<i>Гнатюк Н.Є.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗНАНЬ І УМІНЬ СТУДЕНТІВ БІОТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ІНШОМОВНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ.....	306
<i>Гребінь-Крушельницька Н.Ю.</i> АКМЕОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ФАКТОРІВ АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ.....	312
<i>Джеджула О.М., Хомяківський Ю.Л.</i> ГРАФІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В КОМП'ЮТЕРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГРАФІЧНИХ ЗНАНЬ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-МЕХАНІКІВ.....	317
<i>Зарічанський О.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ В МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ.....	

<i>Кадемія М.Ю.</i> ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА.....	326
<i>Каплінський В.В.</i> ЗДІБНОСТІ ЯК ВНУТРІШНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ ПЕДАГОГА.....	330
<i>Кириленко Н.М.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ КОМПЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	336
<i>Киричук А.С.</i> АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ОПТИМАЛЬНИЙ ВИБІР ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ НЕЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	341
<i>Киш Л.М.</i> СТРУКТУРНА КОМПОНЕНТА УПРАВЛІНСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ.....	345
<i>Клячко В.М.</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МВС УКРАЇНИ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	349
<i>Коломієць Т.Д., Похилько О.В.</i> ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У ВНЗ.....	355
<i>Лавров А.І.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ ЗНАНЬ МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОФІЛЮ.....	360
<i>Левчук О.В.</i> ПРИКЛАДНИЙ ПАКЕТ МАТНСАД ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АГРАРІЇВ.....	365
<i>Максимчук Б.А.</i> ПЕДАГОГІЧНІ ПРОГРАМИ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	371
<i>Матохнюк Л.О.</i> ВПЛИВ ПРЕДМЕТНИХ ДИСЦИПЛІН НА ПРОФЕСІЙНУ ГОТОВНІСТЬ КУРСАНТІВ-ПРИКОРДОННИКІВ.....	375
<i>Падалко А.М.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНЖЕНЕРІВ-ЕЛЕКТРИКІВ.....	381
<i>Скороход О.М.</i> АДНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЕТАЛОННОЇ МОДЕЛІ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦЯ СФЕРИ ІНЖЕНЕРІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЙ.....	384
<i>Тимкова В.А., Марцінко Т.І.</i> ОКРЕМІ ЗАУВАГИ ЩОДО ВИВЧЕННЯ НАУКОВОГО СТИЛЮ СТУДЕНТАМИ-АГРАРІЯМИ.....	389
<i>Тихолаз С.І.</i> РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ.....	393
<i>Трубавіна І.М.</i> СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО ПОДРУЖНЬОГО ЖИТТЯ У КОНТЕКСТІ ГЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ.	401
<i>Фрицюк В.А.</i> ПРОФЕСІЙНА САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ.....	406
<i>Хлестова С.С.</i> АНАЛІЗ СТАНУ СФОРМОВАНOSTІ ДЕОНТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	

<i>Хом'юк І.В.</i> ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ІНЖЕНЕРА У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	417
<i>Шролик Г.П.</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З УЧНЯМИ У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБАМИ КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ.....	423

ПСИХОЛОГІЯ

<i>Нечипорук Н., Демида К.</i> ПРОФІЛАКТИКА СУЇЦИДАЛЬНОЇ ТА АУТОАГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ, ТРЕНІНГ ОСОБИСТІСНОГО РОСТУ «ВІД ВПЕВНЕНОСТІ ДО ГАРМОНІЇ».....	428
<i>Зарубінська І.Б.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	439
<i>Котлова Л.О.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТНИХ ФОРМ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ ТА ЇХ ОСОБИСТІСНОГО СТАТУСУ.....	444
<i>Мартинюк І.В.</i> СТРУКТУРА ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	450
НАШІ АВТОРИ.....	455
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ.....	

У статті представлені педагогічні умови формування фахових знань майбутніх робітників будівельного профілю у процесі вивчення спеціальних дисциплін.

Ключові слова: педагогічні умови; фахові знання; майбутні робітники.

В статье представлены педагогические условия формирования профессиональных знаний будущих рабочих строительного профиля в процессе изучения специальных дисциплин.

Ключевые слова: педагогические условия; специальные знания; будущие рабочие.

This article introduces pedagogical condition of forming professional accomplishments of future workers of the construction section in the process of studying special disciplines.

Key words: pedagogical condition; professional accomplishments; future workers.

УДК 378.4:37.01

О.В. Левчук

ПРИКЛАДНИЙ ПАКЕТ МАТНСАД ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АГРАРІЇВ

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Сучасне аграрне виробництво нині неможливе без застосування сучасних інформаційних технологій. На жаль, традиційна система аграрної підготовки всеповно не вирішує проблеми виховання фахівців з належним рівнем інформаційно-технологічної підготовки, здатних застосовувати в своїй діяльності інноваційні методи, здатних швидко адаптуватися до нових умов виробництва. Виникає проблема удосконалення підготовки студентів-аграріїв до використання комп'ютерних технологій в майбутній професійній діяльності.

З іншого боку, важливе місце в фундаментальній освіті випускників аграрних ВНЗ посідає математична підготовка. Разом з тим вона є основою спеціальної підготовки майбутнього фахівця. Це пояснюється значною міждисциплінарною функцією математики, в тому числі і в аграрній сфері. Дійсно, ціла низка її понять (похідна, інтеграл) мають економічний, біологічний, хімічний, механічний зміст.

Нині аграрні ВНЗ дають широкий спектр знань, умінь, навичок, в тому числі і математичних, проте недостатньо сприяють тому, щоб вони формували відповідні професійні компетенції. Структура компетентності фахівця передбачає досвід (знання, навички, вміння), спрямованість (потреби, цінності, мотиви, потяги, ідеали тощо), якості (здатність до синергетичних проявів, адаптації, масштабування та інтерпретації, саморозвитку, інтеграції, перенесення знань із однієї галузі в іншу тощо) [1, с. 14].

Наблизитись до розв'язання зазначених протиріч можна завдяки підвищенню ефективності навчання, активізації навчально-пізнавальної діяльності, студентів засобами інформаційних технологій.

Одним з шляхів є впровадження інформаційних технологій в процес математичної підготовки, яке має проводитися в комплексі з розробкою відповідного методичного забезпечення.

Поява різних систем комп'ютерної математики стало засобом бурхливого розвитку та проникнення комп'ютерів у всі сфери життєдіяльності людини. З їх появою з'явилися не тільки можливості, а й необхідність, не відмовляючись від принципів фундаментальності класичної освіти, якісно змінити технологію навчання та форму подачі матеріалу, зробивши його більш доступним та наочним, а навчання більш ефективним.

Питання, пов'язані з інформатизацією освіти, розглядали Н. Апатова, І. Богданова, Р. Гуревич, Ю. Жук, В. Клочко, Л. Романишина. Зокрема, розробка концептуальних основ

процесу інформатизації системи освіти, аналіз філософських і соціальних проблем, пов'язаних з використанням комп'ютерів у навчально-виховному процесі були здійснені Є. Веліховим, Б. Глинським, В. Глушковим, А. Дородніциним, А. Єршовим, В. Михалевичем, М. Моїсєєвим та ін.; обґрунтування логіко-психологічних основ використання комп'ютерних навчальних засобів у процесі професійної освіти – П. Гальперінім, В. Безпалько, Т. Ільїною, В. Кантелініним, В. Львовським, В. Мульрадовим, В. Рубцовим та ін.; реалізація дидактичних функцій комп'ютерів при вивченні окремих курсів професійного спрямування – П. Гончаровим, О. Зуєвим, С. Ковальовим, П. Кузнецовим та ін.

Згадані науковці схильні вважати, що лише в комплексі з відповідним навчально-методичним забезпеченням використання комп'ютерних технологій дає позитивні результати і є кроком на шляху розвитку процесів гуманізації та інформатизації професійної освіти. Р.Гуревич акцентує увагу на тезі, що впровадження інформаційно-комунікаційних технологій має відбуватися з усвідомленням цілей, методів, способів, прийомів їхнього включення в процес підготовки фахівців [2]. С. Яцюк зазначає, що «поняття «нові інформаційні технології» пов'язане з появою пакетів прикладного програмного забезпечення, які надають користувачу великі можливості в обробці, збереженню та передачі текстової, графічної інформації, можливість доступу до гігантських об'ємів інформації, пошуку необхідної» [3, с.2].

Проте, аналіз змісту наукових праць показав, що глибокого та систематичного вивчення проблеми впровадження інформаційних технологій в процес підготовки майбутніх аграріїв не проводилось, зокрема, відсутня розробка відповідних дидактичних систем.

Водночас система вищої професійної освіти стоїть перед необхідністю, з одного боку, виконання соціального замовлення суспільства на підготовку фахівця нової формації, а з іншого – задовольнити потреби особистості на отримання якісної освітньої та спеціальної підготовки. Обидва завдання неможливі без освоєння сучасних інформаційних технологій.

Постановка завдання. В статті ми ставимо завдання обґрунтування використання універсального прикладного математичного пакету Mathcad як засобу, що дозволяє реалізувати процес підготовки майбутніх аграріїв на принципово новому рівні завдяки можливості отримувати і обробляти інформацію різних типів.

Виклад основного матеріалу. Нині розроблено та функціонує чисельна кількість математичних систем: Maple, Matlab, Mathematica та інші. В більшості систем використовується цілочисельне представлення та символічна обробка даних, Matlab орієнтована на роботу з масивами. На тлі згаданих систем комп'ютерної математики виділяється система Mathcad.

В процесі математичної підготовки аграріїв ми обрали Mathcad тому, що нині це просте і в той же час потужне універсальне середовище для розв'язання задач з різних галузей науки та техніки, фінансів та економіки, математики та статистики, фізики та астрономії, організації виробництва та управління. Вона має на озброєнні широкий вибір інструментальних, графічних та інформаційних засобів.

- Mathcad дозволяє розв'язувати задачі як чисельно, так і символічно.
- Записи задач в Mathcad щонайбільше наближені до запису без використання комп'ютерів, що значно спрощує застосування системи.
- Mathcad значно дешевший за свої аналоги.
- Mathcad – це універсальна система, а не спеціалізована.
- Mathcad дає достатньо потужну систему візуалізації результатів розрахунків у вигляді різного типу графіків.
- Mathcad може взаємодіяти з іншими системами.
- В Mathcad вбудовані текстовий, графічний, формульний редактори. Вони наділені зручним інтерфейсом для користувача.
- В Mathcad

З роками Mathcad набув значення в різних сферах людської діяльності, межі його застосування стрімко поширились у зв'язку зі значними можливостями.

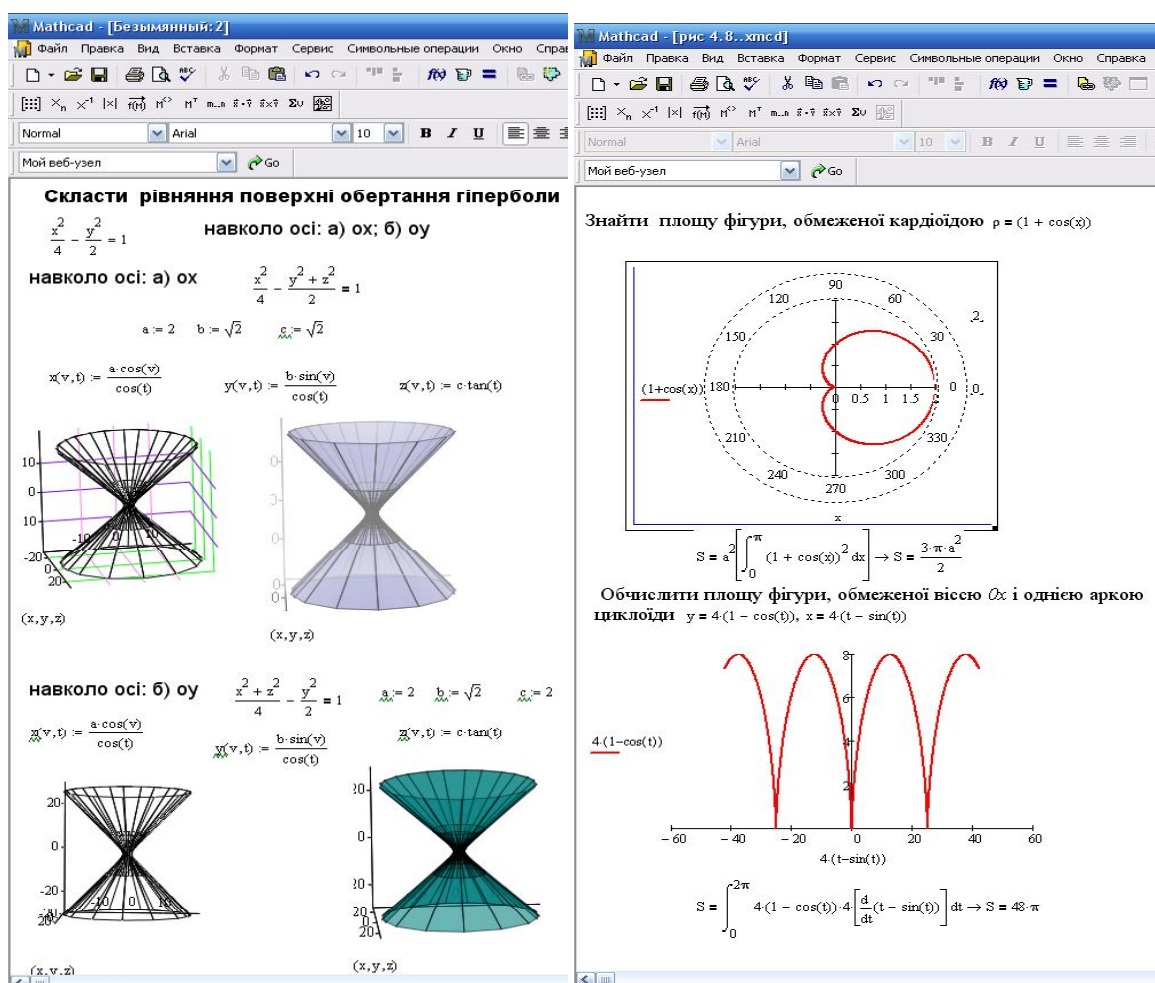
Нині остання версія математичного програмного пакету Mathcad-14 дозволяє виконувати широкий спектр символічних перетворень, з-поміж них операції математичного аналізу; диференціювання, інтегрування, розклад в ряди, розв'язування диференціальних рівнянь тощо.

Для візуалізації математичних об'єктів Mathcad містить дво- та тримірну графіку.

та чисельних обчислень перетворює цей пакет в надзвичайно потужне та зручне знаряддя математичних досліджень.

Mathcad ми розглядаємо як основу для трансформації традиційного курсу вищої математики в аграрному ВНЗ. Крок за кроком, набуваючи умінь та навичок роботи в системі, студенти поступово оволодівають сучасними засобами моделювання, їм стає доступним світовий досвід вирішення наукових задач в різних галузях аграрного сектору.

Ефективність використання Mathcad в навчальному процесі визначається його відповідністю конкретним цілям та завданням, специфіці навчального матеріалу, формам та методам організації діяльності викладача та студента, матеріально-технічним умовам. Цей пакет може бути використаним на найрізноманітніших за змістом та організацією аудиторних та позааудиторних заняттях. При цьому він органічно вписується в межі традиційного навчання з широким використанням всього арсеналу навчальних засобів. На рис.1. продемонстровано розв'язання завдань та візуалізацію даних з курсу вищої

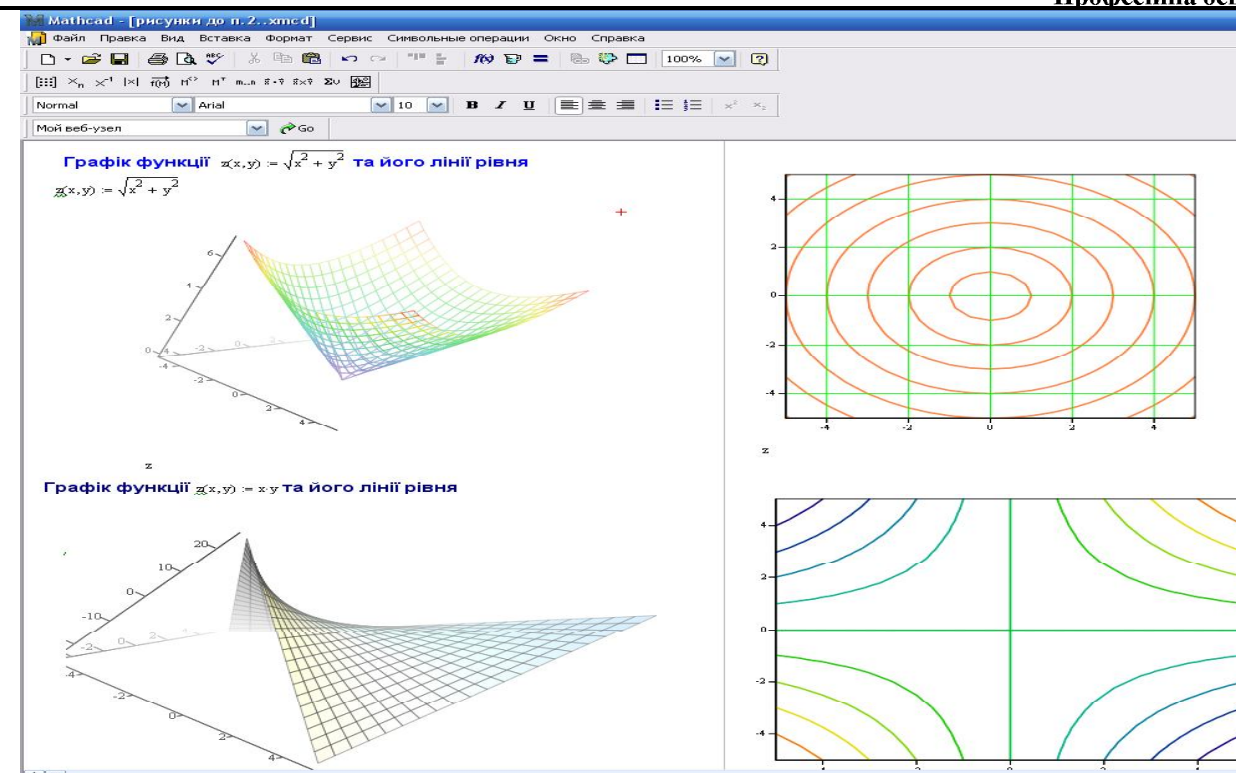

Рис. 1. Робочі документи Mathcad

Отже, програмний математичний пакет Mathcad наділений певними дидактичними особливостями, зокрема:

- можливість глибокого проникнення в зміст об'єктів та явищ, що вивчаються;
- ілюстрованість об'єктів та явищ, за необхідності навіть в динаміці;
- інформаційна насиченість;
- різноманіття образотворчих прийомів, їх виразність, емоційна насиченість;
- відсутність часових та просторових меж.

Проте, як було зазначено раніше, впровадження Mathcad має відбуватися за певних дидактичних умов, складовою яких є принципи навчання. Водночас, дидактичні принципи, які проявляються в інформаційних технологіях навчання, мають свою специфіку. Розглянемо, як використання Mathcad в процесі вивчення математики в аграрному ВНЗ сприяє реалізації дидактичних принципів навчання.

Принцип науковості навчання реалізується, коли з допомогою Mathcad, стає можливим

сформулювати знання про загальнонаукові методи пізнання та про методи, специфічні для того чи іншого етапу розвитку математики та ступеня їх застосування в даний час.

На молодших курсах принцип науковості навчання зближується з принципом фундаменталізації, одним із аспектів якого є загальноосвітня складова. Використання Mathcad сприяє формуванню вмінь інтерпретації та аналізу результатів діяльності, використання баз та банків даних, користування комп'ютером, оволодіння іноземною мовою, що відноситься до загальноосвітньої підготовки.

Реалізуюючи *принцип міжпредметних зв'язків*, використання Mathcad в процесі вивчення математики в аграрному ВНЗ сприяє відображенню в змісті даної дисципліни того різноманіття зв'язків, які діють у природі та суспільстві та вивчаються сучасними науками. При цьому міжпредметні зв'язки виступають як еквівалент міжнаукових, методологічною

Широкі можливості Mathcad дозволяють розглянути велику кількість прикладів застосування математики в різних галузях аграрної сфери, розгляд яких був би неможливим через складність об'єктів та обмеженість навчального часу.

Жодне із занять з математики неможливе без дотримання *принципу системності*. З використанням Mathcad цей принцип реалізується ще більш повно шляхом відображення змістово-логічних зв'язків з урахуванням пізнавальних можливостей студентів, попередньої підготовки та змісту спеціальних дисциплін.

Новизна викладеного з допомогою Mathcad навчального матеріалу, ілюстративність та практична значущість понять, що вивчаються, формує мотивацію студентів та формує позитивний емоційний фон. Це, в свою чергу, сприяє активізації навчання, яка тісно пов'язана з формуванням стійкого пізнавального інтересу.

Фактичний рівень вчорашніх школярів, а сьогоднішніх студентів різний. Часто цей рівень невисокий. Проте, для всіх без винятку студентів Mathcad викликає ширший інтерес навіть до того матеріалу, який здавалося вже знайомий зі школи. Це пояснюється тим, що застосування відео-, аудіозасобів, анімації, якими озброєний Mathcad, навчальний матеріал набуває нового звучання, а для студентів зі слабшою підготовкою робить матеріал доступнішим, наочнішим, реалізуючи відповідно *принципи доступності та наочності*.

Реалізація *принципу професійної спрямованості* навчання, який має особливе значення у вищій школі, стосовно загального курсу вищої математики в аграрних ВНЗ з використанням Mathcad, виражається не у введенні в навчальний процес окремих, фрагментарних відомостей, що вивчаються у межах спеціальних дисциплін, а у формуванні в студентів інтегрованих професійно значущих умінь та навичок. До професійно значущих умінь та навичок для майбутніх аграріїв відносяться, наприклад, вміння аналізувати роль та ступінь впливу факторів та умов на характер досліджуваного явища, виділення значущих та другорядних, вміння виявляти такі умови в динаміці досліджуваного явища чи об'єкта, коли

експериментально отримані дані, подані на графіках, таблицях, діаграмах, гістограмах, а також вміння використовувати сучасні засоби для їх побудови.

Найбільш значущими з-поміж додаткових принципів, які реалізуються з допомогою використання Mathcad в навчальному процесі є: *гуманістичний принцип та принцип випереджувального навчання*.

З використанням Mathcad створюються максимально сприятливі умови для оволодіння студентами знаннями, необхідними для їхньої майбутньої професійної діяльності, для розвитку творчої індивідуальності. Принцип випереджувального навчання реалізується не тільки з допомогою передачі студентам світової наукової та культурної спадщини, а з формуванням знань, умінь та навичок, емоційно-ціннісних якостей, що дозволять завтрашнім випускникам адаптуватися в швидкозмінному світі.

Принцип міри та принцип комплексного характеру виявляється тоді, коли використання пакету Mathcad не є самоціллю, а планується та визначається певна інформаційна насиченість навчального процесу з допомогою цього пакету, неконтрольоване використання якого може призвести до зниження якості засвоєння навчального матеріалу. Адже жоден із наявних засобів навчання, навіть сучасні інформаційні технології з їх значними можливостями, неможна протиставити іншому. Оскільки при вирішенні певних дидактичних завдань, лише в окремих навчальних ситуаціях один із них виявляється більш ефективним з-поміж інших. Тому використання Mathcad необхідно в комплексі з іншими, як традиційними, так і новими засобами навчання, наприклад, друкованими навчальними посібниками та мультимедійними системами.

З використанням Mathcad в процесі навчання вищої математики в аграрному ВНЗ реалізується творчість та ініціатива студентів у поєднанні з педагогічним керівництвом,

Реалізація *принципу колективного характеру* навчання в поєднанні з розвитком індивідуальних особливостей студентів, реалізується коли використання Mathcad з його широкими можливостями дозволяє, створюючи індивідуальну траєкторію руху для окремого студента, вирішувати колективні завдання.

Висновок. Отже впровадження Mathcad в систему підготовки майбутніх аграріїв надає навчальному процесові більшої продуктивності. Цей процес може здійснюватися під керівництвом викладача або без нього, в залежності від рівня підготовки студентів. Важливим є те, що він характеризується високим рівнем розумової діяльності студентів – творчим, який, у поєднанні з оцінкою та застосуванням отриманої інформації на практиці, приводить до відповідного рівня засвоєння знань. У студентів формуються знання-уміння, що дозволяють застосувати отриману навчальну інформацію в практичній діяльності та знання-трансформації, з допомогою яких отримані раніше знання переносяться на вирішення нових задач, проблем, що характеризує найвищий рівень засвоєння знань. При цьому зміст навчання полягає в активному пошуку та відкритті студентами нових знань.

Література:

1. Теоретико-методичні засади формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів початкових класів: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Л. Є. Петухова; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К.Д.Ушинського. — О., 2009. — 40 с.
2. Гуревич Р.С. Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці майбутніх учителів / Р. С. Гуревич. О. М. Скупий // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Зб.наук.праць. Вип. 21. — Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Пленер», 2009. — С.33-36.
3. Дидактичні умови використання комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання студентів медико-технічного профілю: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.09 / С. М. Яцюк; Волин. держ. ун-т ім. Л.Українки. — Луцьк, 2005. — 20 с.

Анотація. В статті обґрунтовується використання універсального прикладного математичного пакету Mathcad як засобу, що дозволяє реалізувати процес підготовки майбутніх аграріїв.

Ключові слова: Mathcad, комп'ютерні програми, інформаційні технології, математична підготовка.

Аннотация. В статье обосновывается использование универсального прикладного математического пакета Mathcad как средства, что позволяет оптимизировать процесс подготовки будущих аграриев

Ключевые слова: Mathcad, компьютерные программы, информационные технологии, математическая подготовка.

Summary. The article grounds the usage of the universal applied mathematical package of Mathcad as a mean, that helps to carry out the process of preparation of the future agrarians on the fundamentally (totally) new level, due to the possibility of receiving and editing information of different types.

Key words: Mathcad, computer programmes, informational technologies, mathematical preparation

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОГРАМИ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. В останнє десятиліття проблема формування нового змісту педагогічної освіти викликає жваве обговорення [1-8 й ін.]. Автори більшості публікацій виходять в оцінці змісту освіти з домінанти загальнокультурного розвитку студентів, що має на увазі й культуру здоров'я. Дане зобов'язання включає зміст двох освітніх потоків: предметний – відповідає на запитання «Як бути здоровим?» у рамках конкретних дисциплін медико-біологічного блоку (анатомія, фізіологія, медицина й ін.) і психолого-педагогічний – задається вирішенням питання «Як організувати освітній процес без втрат для здоров'я?»

Аналіз попередніх досліджень. У роботах З. Абасова [8], В. Сластьоніна [9], В. Шукшунова [10] й інші акцент переноситься на формування у студентів готовності до інноваційної діяльності, що знаходить безумовну підтримку в широкій педагогічній громадськості. У суспільстві, що суперечливо розвивається, високий рівень інтелектуального розвитку й творчої ініціативи стають умовою, необхідною для успішної адаптації молодого фахівця в професії. Інтенсивний розвиток і висока мобільність в інфраструктурі соціальних відносин й їхній нелінійний характер висувають підвищені вимоги до психофізіологічних, вольових і моральних якостей майбутнього вчителя, до адаптації індивідуальних ресурсів у соціальному й біологічному середовищі життєдіяльності.

В. Леднев, Л. Міщенко й інші доповнюють список провідних принципів вимогою дотримання функціональної повноти педагогічної освіти [11]. Перелік професійно значущих видів діяльності, якими молодий фахівець повинен опанувати за роки навчання у вищій школі, включає як мінімум, на думку В. Лазарева й Н. Конопліної [12], чотири види діяльності: педагогічну, інноваційну, колективного самоврядування й саморозвитку. Вчені докладно описують зміст перерахованих варіантів професійної активності вчителя. Прикрим недоглядом, на наш погляд, є відсутність у списку такого виду професійної діяльності вчителя, як психологічна ерудиція й готовність, тому що актуальність даного аспекту педагогічної праці закономірно збільшується по мірі поширення ідеї гуманізації освіти. Можливо, психологічна підготовка майбутнього вчителя розглядається вченими в надрах освоєння педагогічної діяльності.

Метою цієї статті є звернути увагу науковців на актуальність формування валеологічної компетентності студентів педагогічних університетів.

Виклад основного матеріалу. Незалежно від провідних ідей, що визначають ту або іншу концепцію формування змісту освіти майбутнього вчителя, головна лінія кожної з перерахованих стратегій вибудовується, виходячи із пріоритету фундаментального знання, умінь і навичок, якими повинен опанувати молодий фахівець як інструментальним засобом для самоосвіти в усі наступні роки.

У міру розширення «людино розмірних систем», пов'язаних з виникненням нових соціальних технологій, біотехнології, розвитком генетичної інженерії, глобальних інформаційних мереж і т.п., знання здобуває «нові етичні мотиви» й, в остаточному підсумку, образ істини, невіддільної від моральних імперативів. Знання як вираження істини й моральності в сукупній єдності визначає життєвий шлях людини й людства в цілому.

«Нова парадигма знання (людинозорієнтована, людинозберігаюча), – прогнозує академік В. Стьопін, – буде як би проростати всередині техногенної культурної традиції, модифікуючи, а потім і перебудовуючи її» [13]. «В протилежному випадку, продовжує оцінку можливих ліній розвитку когнітивної сфери світогляду академік Н. Моїсєєв, – природа вичерпає запас витривалості й перспектива існування людства виявиться досить хиткою».